

TEEMU LAAJASALON VIRKAANASETTAMISMESSU
KALLION SEURAKUNNAN KIRKKOHERRAKSI 10.2.2013

SAARNA VANHAN TESTAMENTIN LUKUKAPPALEESTA

Jes. 58: 1-9

Huuda kurkun täydeltä, älä arkaile, anna äänesi kaikua kuin pasuuna! Kerro kansalleni sen rikokset, Jaakobin suvulle sen synnit. Minua he ovat etsivinään päivästä päivään ja kyselevät tietoa minun teistäni niin kuin kansa, joka noudattaa vanhurskautta eikä ole hylännyt Jumalansa säätämää oikeutta. He pyytävät minulta oikeudenmukaisia tuomioita, he pyytävät Jumalaa puolelleen ja sanovat: "Miksi sinä et huomaa, kuinka me paastoamme? Etkö näe, kuinka me kuritamme itseämme?" Näen kyllä! Paastopäivänäkin te ajatte omia etujanne, te ahdistatte niitä, jotka raatavat puolestanne. Riitaa ja katkeruutta teidän paastonne tuottaa, raakoja nyrkiniskuja. Te ette enää pidä sellaista paastoa, joka kantaa rukoukset taivaisiin. Tuollaistako paastoa minä teiltä odotan, tuollaista itsenne kurittamisen päivää? Sitäkö, että te riiputatte päätänne kuin rannan ruoko, pukeudutte säkkivaatteeseen, makaatte maan tomussa, sitäkö te kutsutte paastoksi, Herran mielen mukaiseksi päiväksi? Toisenlaista

paastoa minä odotan: että vapautat syyttömät kahleista, irrotat ikeen hihnat ja vapautat sorretut, että murskaat kaikki ikeet, murrat leipää nälkäiselle, avaat kotisi kodittomalle, vaatetat alastoman, kun hänet näet, etkä karttele apua tarvitsevaa veljeäsi. Silloin sinun valosi puhkeaa näkyviin kuin aamunkoi ja hetkessä sinun haavasi kasvavat umpeen. Vanhurskaus itse kulkee sinun edelläsi ja Herran kirkkaus seuraa suojanasi. Ja Herra vastaa, kun kutsut häntä, kun huudat apua, hän sanoo: "Tässä minä olen."

ALOITUS JA TEKSTINVALINTA

Arvoisa kaitsijani piispa Irja Askola, arvoiset virkaan asettajat, rakkaat seurakuntalaiset, hyvä juhlamessukansa,

olen koko 16-vuotisen pappisurani pitänyt periaatteena sitä, että saarnaan aina päivän evankeliumista. Rouva Eeva-Liisa Haimelinin lukema Vanhan testamentin profeetta Jesajan jyrähdys pakottaa tänään tekemään poikkeuksen. *Huuda kurkun täydeltä, älä arkaile, anna äänesi kaikua kuin pasuuna!*

Ehkä on Jumalan huumoria, että saarnaaja saarnaa vähän flunssaisella ja kähisevällä äänellä tällaisesta tekstistä. Missä siis Jumala itse käskee huutamaan täyttä kurkkua.

Toisaalta tästä saarnatuolista on saarnannut niin väkeviä ja persoonallisia kirkkoherroja viimeisen sadan vuoden aikana, että ehkä kyse ei olekaan Jumalan huumorista vaan viisaudesta, että Hän vielä haluaa pienellä käheydellä varmistaa, että tuore puhuja pysyisi edes vähän nöyränä.

Ja kun katsoo tämän seurakunnan merkillistä historiaa, kun katsoo tämän alueen ihmeellistä muutosta ja kun katsoo pitkiä luetteloita sitoutuneista työntekijöistä, luottamushenkilöistä ja vastuunkantajista niin kyllä mielen valtaakin nöyryys.

Olen sekä lähtösaarnassani pari viikkoa sitten Agricolassa että täällä pienemmälle porukalle jo alkuviikosta sanonut, että viimeisten vuosien aikaan olen yhä uudestaan ja uudestaan miettinyt monen sakastin seinällä roikkuvaa kirkon vanhan juhlaaatan latinankielistä tekstiä: *toiset ovat ennen teitä ponnistelleet ja te olette tulleet keräämään heidän vaivannäkönsä hedelmät.* (Joh. 4: 38)

Tässä saarnatuolissa on siis tänään sadonkorjaaja, joka kerää muiden työn hedelmiä. Se on ihmeellinen ajatus. En ole siis tänään aloittamassa mitään, mitä ei olisi jo tehty. En ole keksimässä mitään, mitä ei olisi jo muodossa tai toisessa keksitty. En ole opettamassa mitään, mitä ei olisi jo opetettu.

Jos me onnistumme tällä vuosikymmenellä, me saamme kiittää siitä sitä vuosisadan työtä, mitä Kalliossa on tehty. Ja jos minä onnistun kirkkoherrana, saan kiittää siitä niitä vuosisadan ajan ponnistelleita kirkkoherroja, joiden vaivannäön hedelmiä minä pääsen keräämään.

Huuda kurkun täydeltä, älä arkaile, anna äänesi kaikua kuin pasuuna! ... Te ette enää pidä sellaista paastoa, joka kantaa rukoukset taivaisiin. ... Toisenlaista paastoa minä odotan: että vapautat syyttömät kahleista, irrotat ikeen hinnat ja vapautat sorretut, että murskaat kaikki ikeet, murrat leipää nälkäiselle, avaat kotisi kodittomalle, vaatetat alastoman, kun hänet näet, etkä karttele apua tarvitsevaa veljeäsi. Silloin sinun valosi puhkeaa näkyviin kuin aamunkoi ja hetkessä sinun haavasi kasvavat umpeen. Vanhurskaus itse kulkee sinun edelläsi ja Herran kirkkaus seuraa suojanasi. Ja Herra vastaa, kun kutsut häntä, kun huudat apua, hän sanoo: "Tässä minä olen."

Tässä Vanhan testamentin tekstissä on jotain ihmisen ja kirkon kannalta kaiken kiteyttävää ja käännteentekevää. Tässä ovat onnistumisen ohjeet ihmiselle ja kirkolle vuonna 2013. Ja siksi minulla ei ollut mitään vaihtoehtoa – tänään Kallion kirkossa on pysähdyttävä Jesajan profetiaan – siis tällä äänellä huudettava kurkun täydeltä, arkailematta. Siis tällä kokemattomuudella vanhan käännöksen sanoin rohkeasti, korkealta ja ääntä säästämättä.

Jesajan profetiassa on kolme osaa: 1. lupaus palkinnosta, 2. Kuvaus tekopyhyydestä ja 3. Kuvaus pyhyydestä. Siis: 1. lupaus palkinnosta, 2. Kuvaus tekopyhyydestä ja 3. Kuvaus pyhyydestä.

Lupaus palkinnosta on tekstin loppu: lupaus haavojen umpeutumisesta ja Jumalan läheisyydestä. Väärä tie on tekopyhyys ja oikea tie on pyhyys. Siis se, joka keskittyy pyhyyteen tekopyhyyden sijaan saa tämän lupauksen palkinnokseen.

Tässä kuvataan kaksi tietä, tekopyhyyden tie ja pyhyyden tie. Tekstin äärellä väkisinkin mieleni palasi viime syksyyn, lupauksiin palkinnosta ja omista tievalinnoista.

MUISTIKUVA SYKSYLTÄ

Viime syksyn suuri lupaus palkinnosta minun kohdallani oli tietenkin kirkkoherran virka.

Valehtelisin, jollen sanoisi, että tämän viran tavoittelu oli suuren palkintolupauksen tavoittelua. Yhtäältä syy voi olla, että mulla on ollut sellaista kirkollista besserwisserin vikaa, on ollut jotenkin vähän pöyhkeä käsitys siitä, että tietää miten asioiden pitäisi olla. Että antakaa nyt virka, että pääsen näyttämään.

Mutta samalla on ollut aito vastuunjano, tunne, että voi kun saisi mahdollisuuden johtaa seurakuntaa innostavasti ja kaikella tarmolla, voi kun olisi mahdollisuus johtaa paikallisseurakuntaa missä kirkon muutos tapahtuu, jos tapahtuu. Oli siis lupaus.

Oli lupaus myös siinä mielessä, että päässä oli ajatus Kallion seurakunnasta symbolina. Kirkon käännekohdan ja tulevaisuuden symbolina. Kaikki mahdollisuudet, mitä tähän seurakuntaan kuuluu ja toisaalta kaikki se mieletön haaste joka kuuluu Suomen varmasti vaikeimpaan maastoon kirkolle. Se, että Kallio on esimerkki, se mitä Kalliossa tapahtuu nyt tapahtuu Kainuussa 20 vuoden kuluttua – näinhän sanotaan. Ja se ajatus siitä, että mitä jos

täällä tapahtuisikin pieniä myönteisiä onnistumisia, miten radikaalilla tavalla ne vaikuttaisivat koko kirkkoon.

Lupaus oli siis suuri.

Mutta niin oli myös tien valinta. Siis tasapainottelu tekopyhyiden ja pyhyiden välillä. Jos lupauksen saa pyhyiden avulla, kuinka koko luontoni vetää kuitenkin siihen, mikä on vastenmielisen tekopyhää?

Miten kertoisi itsestään niin, että ei tyrkyttäisi. Ja kun kuitenkin tyrkyttää niin miten voisi olla edes jollain tavalla arvokas. Jos kerran pyritään, niin kuinka julkeasti sitä sopii pyrkiä?

Minulla oli myös toinen kysymys koskien pyhyiden ja tekopyhyiden valintaa, kysymys, joka oli paljon isompi kuin vaalilappujen jakamisen tiet. Perheeseen oli syntymässä kolmas lapsi ja laskettu aika oli marras-joulukuun taitteessa – kuinka voisi olla kohtuullinen tai edes välttävä isä ja aviomies kotona kaiken tekopyhän yrittämisen ja pyrkimisen keskellä.

Suuren palkintolupauksen toivossa olin parin kuukauden aikana aikalailla laiminlyönyt perheeni. Kaksi lasta ja raskaana olevan vaimoni.

Jokaista Jumala opettaa omalla tavallaan. Minulle opetus tuli 29.10. Tuona lokakuun lopun maanantaina, ensimmäisenä ennakkoäänestyspäivänä, oman hyvin yllättäen syntyneen pikkupojan kastaminen sairaalan vesilasista naistenklinikan kellarikerroksessa oli jotain missä pyhä oli läsnä.

Ja vastaavasti siinä, että alle vuorokauden kuluttua siitä ravistuttavasta kokemuksesta olin jo kovaa jakamassa lappujani Kallion kadulla oli tekopyhyys läsnä.

TEKOPYHYYS JA PYHYYS

Päivän sanassa profeetta haluaa oikaista ihmisen tekopyhyiden pyhyydeksi.

Jesajan kuvauksessa ihmiset ovat hermostuneita koska Jumala ei toimi heidän mielestään reilusti, he ovat noudattaneet uskonnollisia ohjeita, mutta vastausta ei tule. Nämä Jesajan kirjan ihmiset ovat sisäpiiriläisiä, hyviä uskovia.

He kysyvät Jumalalta: "*Miksi sinä et huomaa, kuinka me paastoamme? Etkö näe, kuinka me kuritamme itseämme?*"

Ja profeetta vastaa:

"Minua he ovat etsivinään päivästä päivään ja kyselevät tietoa minun teistäni"

Perusristiriita on valheellisuuden paljastamisessa, siinä että on etsivinään pyhyttä, mutta ei etsi.

Ja tämän valheellisuudenhan me uskovat todellakin osaamme. Ei tarvitse paljon miettiä kirkkoa kun huomaa, että puhumme rakkaudesta ja olemme rakkaudettomia, julistamme armoa ja olemme armottomia. Kun kirkko on tekopyhä se huomataan ja se muuttuu vitsiksi.

Ajatelkaa, miten tekopyhyiden huomaavassa suorastaan raikuu halveksunta, pilkka ja sääli: Kuinka naurettavaa ja säälittävää onkaan kun viinan kiroista saarnaava pappi jää kiinni rattijuopumuksesta. Tai seurakunta, joka säästää vähävaraisten avustuksesta ja sijoittaakin rahansa toimiston parkettiin. Tai että on

pappi, joka vaikka jossain kirkollisissa vaaleissa profiloituu lapsiperheiden asialla eikä itse ole kotona iltaisin.

Nämä nyt olivat vain kuvitteellisia esimerkkejä.

Ihminen joka paastoo ja etsii Jumalaa ja haluaa olla Jumalalle mieleinen onkin samalla kova naapurille.

“Paastopäivänäkin te ajatte omia etujanne, te ahdistatte niitä, jotka raatavat puolestanne. Riitaa ja katkeruutta teidän paastonne tuottaa, raakoja nyrkiniskuja.”

Profeetan puhe on puhetta, joka ei ole puhetta yksilölle vaan kansalle. Mitä jos tämä puhe olisikin puhetta tälle Kallion seurakunnan kansalle?

Mitä tuo pyhyys on? Onko se sitä, että järjestetään tällaisia kauniita jumalanpalveluksia, kuten tämä laskiaissunnuntain messu? Onko se sitä, että Kallion kauppojen ja kuppiloiden keskellä kohoaa korkeuksiin tämä mahtava Lars Sockin piirtämä kirkko, Kallion näkyvimpänä maamerkinä?

Mutta entä kun elämäänsä väsynyt, kaikki muut maamerkit kadottanut ihminen tarvitsee tuota pyhyyttä hoiperrellessaan tämän kirkon juurelle maanantaiaamuna kello viisi? Kirkon ovi on lukittu, sen graniittiseinä on kylmä.

Jumala odottaa meiltä toisenlaista paastoa. Jumala odottaa meiltä toisenlaista pyhyyttä.

Pyhä oli hetki, kun Laupias Samarilainen pysähtyi auttamaan.

Pyhä oli hetki, kun Ruut halusi jäädä Noomin luokse.

Pyhä oli hetki, kun Egyptiin myyty Joosef kohtasi veljensä ja antoi heille anteeksi.

Ja tänään, rakkaat seurakuntalaiset:

Pyhä on tänään hetki, kun Kallion sorretut vapautetaan.

Pyhä on tänään hetki, kun Kallion halveksitut hyväksytään.

Pyhä on tänään hetki, kun Kallion nälkäiset ruokitaan.

Jos lähdemme tälle tielle – viemään pyhyyttä sinne, mistä pyhyys on kauimpana, menemme sinne, missä meidän on vaikeinta olla; jos emme karta ketään, emme rikasta emmekä köyhää, joka tarvitsee apuamme, sille on annettu huikaiseva lupaus:

”Silloin sinun valosi puhkeaa näkyviin kuin aamunkoi ja hetkessä sinun haavasi kasvavat umpeen.”

Ajattelkaa ystävät, mitä se voisi tämän seurakunnan kannalta tarkoittaa. Eikö meillä juuri ole se tunne, että valomme ei näy mitenkään – eikö meillä juuri ole se tunne, että olemme vääjämättömien laskevien tilastojen haavoissa?

Mutta Raamattu lupaa: *Siellä missä asetutaan lähimmäisen rinnalle, siellä valosi puhkeaa näkyviin kuin aamunkoi ja hetkessä sinun haavasi kasvavat umpeen.*

Tämä todellisen pyhyiden yhtälö on hieno – kaikki voittaa. Kun ihmisiltä kysytään, mikä kirkossa on parasta, on vastaus hyvin nopeasti laupeus – siis hyväntekeminen ja armeliaisuus täällä ja kaukana kärsivien puolesta.

Lähimmäisen rinnalle menemisellä siis kaikki voittavat: Kärsivä saa avun, kirkko saa hyväksynnän ja vielä itse Jumalan tahtokin toteutuu.

Mutta: Ei kai tämä vain ole liian hyvää ollakseen totta?

TOISENLAISEN PAASTON ONGELMA

Tähän ihanaan kaikki voittaa -ajatukseseen sisältyy kuitenkin ongelma.

Me aluksi koemme vapautuksen tunnetta tästä toisenlaisen paaston ohjelmasta. Eikö niin? Onpa ihanaa, että Jumala vapauttaa meidät tekopyhyydestä! Onpa ihanaa, että Jumala vapauttaa meidät muotomenoista! Onpa ihana, että Vanhan Testamentin Jumala onkin moderni, joka puhuu lähimmäisen rakastamisen puolesta näin yksiselitteisen selkeästi.

Mutta mitäs jos se onkin, että juuri tähän toisenlaiseen paastoon me emme pysty? Mitäs jos se onkin niin, että meidän ihmisyydessä muotomenot ovat se luonnollisin tapa? Mitäs jos toisenlainen paasto on meille mahdotonta?

Näytöt eivät ole meidän puolellamme. Melkein 20 000 lasta kuolee joka vuorokausi siksi, että ei ole ruokaa tai lääkkeitä. Kymmenen miljoonaa ihmistä kuolee pelkästään nälkään joka vuosi. Miljardi ihmistä pysyy juuri ja juuri hengissä nälkää nähden – joka päivä.

Ja mehän tiedämme tämän. Ja mehän näemme tämän. Joka päivä.
Ja siltä varalta, että me emme ymmärtäisi tätä niin meillehän vielä analysoidaan tämä, siis eritellään uutisissa ja lehdissä. Mutta me emme jostain syystä välitä. Emme me kykene muuttamaan tätä todellisuutta.

Ja kun tätä mieltii – siis kun oma vauva sylissä katsoo telkkarissa kuvaa, missä toisen vauva näännyy, niin eihän sitä voi suostua hyväksymään.

Mikä onkaan tuska sillä, joka tajuaa että voisi ruokkia näännyvän, mutta ei sitä tee, voisi pelastaa köyhän köyhyydeltä mutta ei sitä tee. Jotta pysyisi järjissään on äkkiä keksittävä tekosyitä. On selitettävä, että tämä on luonnonlaki, tai tämä on historian syytä tai tämä on valtioiden vastuulla tai että minä asun liian kaukana. Mutta nämä selityksethän ovat valheita. Sinä ja minä – mehän pystyisimme koska tahansa pelastamaan satoja ja tuhansia ihmisiä. Ja meillä olisi siihen kanavat ja välineet. Mutta ei. Meillä on monta teoriaa, miksi niin me emme tee.

VAPAUTUS

Ihminen on heikkotahtoinen. Ihminen kärsii ainakin Aristoteleen, Jeesuksen ja Paavalin mukaan sanalla sanoen akraasiasta eli heikkotahtoisuudesta. Ihminen siis tietää, mikä olisi hyväksi, mutta ei tee sitä. Näkee ruudulta lähimmäisen kärsimyksen, tunnistaa vääryyden, mutta ei toimi. Uskonpuhdistajamme Luther näkee asian vielä pidemmälle ja olettaa, että ihminen ei ole edes heikkotahtoinen, ihminen ei edes teoriassakaan kykene siis puhtaaseen hyveellisyyteen, vaan on jo kärsimyksen sivustakatsojana sidottu itsekkyyteensä, omanapaisuuteensa ja keskeneräisyyteensä.

Ja juuri siksi kristityn vapautuksen sana on siinä, että pyhyys ei olekaan meissä. Meissä on tekopyhyys ja Jumalassa on pyhyys. Kristinuskon julistus on jotain, joka ylittää moraalin. Evankeliumi armahtaa kun etiikka ei armahda.

Siksi syntisyydestä itsensä kiinni saava uutiskuvien katsoja saa armahduksen. Siksi syyllisyydestä itsensä kiinni saava katuja saa vapahduksen.

Siksi tätä Jesajan profetian ihmeellisen lupauksen lunastusta on pyydetty siltä, joka siihen pystyy. Ei itseltään vaan Jumalalta, joka tekee pyhyiden ja toisenlaisen paaston todeksi ihmisen vapahduksessa.

Lainymmärtämisen jälkeen olemme sittenkin armon varassa.

Etiikan jälkeen meille jää evankeliumi.

Siksi tämänkin laskiaissunnuntain saarnan ytimessä on oltava Kristus, Hän joka laskeutui taivaasta kantamaan kärsimyksen, koska me emme siihen pysty.

Jumala voi pelastaa ihmisen taivaaseen. Mutta ihminen voi pelastaa toisen ihmisen maan päällä. Jumala pelastaa helvetistä taivaaseen. Mutta ihminen voi pelastaa lähimmäisensä maallisista helveteistä.

Kysykäämme siis tästä päivästä eteenpäin yhä voimakkaammin, yhä kärsimättömämmin ja yhä kovemmin, missä on se Kallion, Alppilan, Hakaniemen, Sörnäisen, Merihaan tai Siltasaaren lähimmäinen, joka juuri minun apuani odottaa. Ei siksi, että ne teot sinua pelastaisivat, vaan siksi, että sinut pelastava Jumala on niin käsenyt.

LOPETUS

Rakkaat seurakuntalaiset, minun tehtäväni kirkkoherrana on pitää huolta, että näitä ihmeitä voi Kalliossa tapahtua. Seurakunta ei ole yhtä kuin työntekijät, seurakunta ei ole yhtä kuin luottamushenkilöt, vaan seurakunta on kulmakunta jossa on seuraava. Tämä ei ole teatteri, jossa jotkut esiintyvät toisille, vaan tämä on rakennustyömaa, joka tarvitsee lapiomiehiä ja lapionaisia. Siksi minä voin vain pyytää ja toivoa, ja ihmiset ympärillä ovat ne, jotka voivat muuttaa koko tämän kulmakunnan.

Uskon kieli on vaikeaa, rakkauden kieltä tajuaa jokainen. Ja siksi meidän täytyy kaikkien alkaa puhua sitä kieltä. Puhua siis niin, että emme sulje puheellamme korvia vaan avaamme sillä sydämet. Täyttä kurkkua, arkailematta ja rohkeasti.

Tämä on minun ensimmäinen saarnani ja haluan siinä luvata Sinulle jotain, mistä saat luvan kanssa panna minut vastuuseen, jos nämä unohtuvat.

Minä lupaan Sinulle, että teen kaikkeni, että täällä näkyisi pyhyys eikä tekopyhyys.

Minä lupaan Sinulle, että teen kaikkeni, että täällä tuntuisi aito osallisuuden kokemus.

Minä lupaan Sinulle, että teen kaikkeni, että täällä kuuluisi armahduksen, anteeksiannon ja lohdutuksen evankeliumi – niin kovaa, niin korkealta ja niin kirkkaana kuin ihmisvoimin sitä voidaan julistaa.

Aamen.